

ге, апарате за негу косе и коже, електричне пиле-
нове за кифу, електричне шваљачке, сушаре за
рубље, машине за сушење рубља, кухињске маши-
не, вентилаторе, проточне грејаче воде и кухињске
машине."

Бр. 31-50-6994/2-81
9. априла 1981. године
Београд

Директор
Савезног завода за
стандардизацију,

Буканин Драгојевић, с. р.

251.

На основу члана 40. Закона о мерним једини-
цама и мерилима („Службени лист СФРЈ", бр. 13/76
и 74/80), директор Савезног завода за мере и дра-
гоцене метале прописује

ПРАВИЛНИК

О МЕТРОЛОШКИМ УСЛОВИМА ЗА ПОЛОЖЕ- НЕ ЦИЛИНДРИЧНЕ РЕЗЕРВОАРЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се метролошки
услови за положене цилиндричне резервоаре који
служе као мерила (у даљем тексту: резервоари).

Члан 2.

Под резервоарима се подразумевају непокрет-
ни судови за смештај течности чија се запремина
опређује мерном летвом, скалом са нивоказном це-
ви или уређајем за мерење висине нивоа течности.

Члан 3.

Ниже наведени изрази, у смислу овог правил-
ника, имају следећа значења:

1) мерно место је део резервоара са кога се
води мерење висине нивоа или запремине течно-
сти у резервоару или висине празног простора у
резервоару;

2) мерна тачка је почетна тачка од које се
води мерење висине нивоа или запремине течно-
сти у резервоару;

3) мерна цев је цев са прорезима или отворима,
која улази у унутрашњост резервоара, и кроз
коју се спунита мерна летва ради мерења висине
нивоа или запремине течности у резервоару или
висине празног простора у резервоару;

4) нивоказна цев је провидна цев, вертикално
постављена са спашне стране резервоара тако да
чини његов саставни део, на којој се може посмат-
рати ниво течности у резервоару;

5) улазни отвор је део резервоара у облику
цилиндра, који се налази на цилиндричном делу
или бочном дну;

6) називни пречник резервоара јесте пречник
који се одређује приликом пројектовања резер-
воара;

7) табела запремина је нумеричка табела из
које се очитава запремина за дужињску јединицу
(cm или mm) висине пуњења.

Члан 4.

Резервоари се састоје из следећих основних
делова: цилиндричног дела, два бочна дна, улаз-
ног отвора и мерног места. Резервоари могу имати
уграђење, зависно од намене (грејачи, грејачи мени,
мешалнице, које се састоје од претела и елипе у
резервоару и електромотора изван резервоара,
прихватно-заштитна плоча и друго), као и доград-
ње (други улазни отвор, улазна цев и цев за пра-
жење, и друго).

Члан 5.

Пречник и запремина цилиндричног дела, преч-
ник и запремина улазног отвора, положај улазног
отвора и облик бочног дна, морају одговарати југо-
словенском стандарду JUS M.23.010 и JUS M.23.018.

Члан 6.

Разлика између било које два измерена преч-
ника цилиндричног дела резервоара не може бити
већа од $\pm 0,7\%$ називног пречника.

Члан 7.

Оса мерне летве, смештене дуж осе мерног ме-
ста, мора додиривати резервоар у мерној тачки од
које се мери висина нивоа или запремина течности
у резервоару.

Граница дозвољеног одступања улазног отвора
у односу на цилиндрични део резервоара, приликом
уграђења улазног отвора, одређена је нормалним
растојањем мерне тачке од вертикалне равни која
пролази кроз осу резервоара. Одступање не сме
бити веће од $\pm 1,5\%$ називног пречника.

Члан 8.

На делу резервоара који се налази испрам
улазног отвора не сме бити ни збова ни састава.

На месту где пада нох мерне летве може се
поставити прихватно-заштитна плоча.

Члан 9.

Ако се улазни отвор смешта даљим делом у
унутрашњост цилиндричног дела резервоара, онда
се на линијама пресека вертикалне равни која
пролази кроз осу цилиндричног дела и доњег дела
улазног отвора морају налазити прорези или отво-
ри за одвод ваздуха. Горње ивице ових прореза
или отвора морају додиривати горњу ивицу
цилиндричног дела резервоара.

Ширина прореза или отвора не сме износити
мање од 14 mm.

Члан 10.

Конструкцијом и материјалом морају се обез-
бдити стални облик резервоара и не сме доћи до

промене облика услед сопствене тежине, употребе или транспорта од произвођача до места постављања.

Члан 11.

Резервоари се морају поставити и учврстити тако да им буде обезбеђен стални положај.

Резервоари треба да су постављени или уграђени тако да оса улазног отвора припада вертикалној равни која пролази кроз осу цилиндричног дела резервоара.

Члан 12.

Дозвољена граница заокретања резервоара око своје осе, приликом постављања резервоара, одређује се нормалним растојањем мерне тачке од вертикалне равни која пролази кроз осу резервоара и не сме бити већа од $\pm 1,5\%$ називног пречника.

Члан 13.

Нагиб резервоара према хоризонталној равни утврђује се приликом прегледа резервоара.

Новоукопани резервоари морају бити напуњени водом најмање 36 часова.

Члан 14.

Мерно место се може налазити на поклопцу улазног отвора или изван резервоара, а његово растојање одређује се у односу на ближи крај цилиндричног дела резервоара.

Стални положај мерног места одређују:

- 1) мерна цев — на поклопцу резервоара,
- 2) нивоказна цев — изван резервоара.

Члан 15.

Мерна цев се поставља у средини поклопца улазног отвора под правим углом. Изузетно, може се померити ван средине поклопца, али само у правцу осе цилиндричног дела резервоара.

Пречник мерне цеви не сме бити мањи од 38 mm ни већи од 50 mm.

Доњи крај мерне цеви мора бити отворен и не сме бити удаљен од мерне тачке више од половине називног пречника.

Део мерне цеви који улази у резервоар мора бити целом дужином кружне отвора или прорезе. Пречник кружног отвора не сме бити мањи од 10 mm, а ширина прореза — од 3 mm. Прорези морају бити симетрични и лежати дуж две наспрамне изводнице, а кружни отвори се морају налазити по целој површини мерне цеви. Разлика у висини између највише тачке нижег отвора и најниже тачке следећег вишег отвора не сме бити већа од 10 mm.

Члан 16.

Нивоказна цев се мора поставити нормално на хоризонталну равни која пролази кроз осу цилиндричног дела резервоара.

Вега нивоказне цеви са резервоаром мора бити нерастављива и тако чврста да се положај нивоказне цеви у односу на резервоар не може мењати.

Члан 17.

Ако се мерно место налази на поклопцу улазног отвора, онда се запремина или висина ниво течности од мерне тачке читава на мерној летви на основу трага који је оставио ниво течности при спуштању мерне летве кроз мерну цев.

Ако се мерно место налази изван резервоара, онда се запремина или висина ниво течности од мерне тачке читава на скали постављеној уз нивоказну цев, а на основу доњег мениска ниво течности у нивоказној цеви пренетог на скалу помоћу хоризонталног показивача на клизачу.

Мерна тачка се може одредити или на нивоказној цеви или као zamiшљена тачка пресека доње изводнице цилиндричног дела резервоара и осе нивоказне цеви.

Поделе нанесене на мерним летвама и скалама изражене су запреминским или дужинским јединицама.

Члан 18.

Мерна летва са поделом израженом запреминским јединицама може да се користи само за један одређени резервоар.

Мерна летва са поделом израженом дужинским јединицама може да се користи за мерење висине ниво течности у више резервоара.

Члан 19.

Скала поред нивоказне цеви, чија подела може бити изражена у запреминским или дужинским јединицама, служи за мерење запремине или висине ниво течности само у једном резервоару. Положај скале у односу на нивоказну цев мора бити сталан, а вега скале са нивоказном цевом мора бити нерастављива.

Члан 20.

Поделе у запреминским јединицама могу бити изражене литрима, хектолитрима или кубним метрима, или у двоструком, петоструком, десетоструком, двадесетоструком и педесетоструком износу изабране запреминске јединице.

Запремина за измерену висину ниво течности читава се у табели запремина.

Члан 21.

За мерне летве и скале чије су поделе изражене дужинским јединицама важе услови прописани Правилником о метролошким условима за мерила дужине која служе за мерење висине стуба течности, односно висине празног простора у складним и транспортним судовима („Службени лист СФРЈ“, бр. 2/81).

Члан 22.

Под прегледом резервоара подразумева се преравање његових геометријских величина. На основу података утврђених прегледом израђује се табела запремина зависно од висине ниво течности.

За резервоаре са скалом, скала се израђује или проверава на основу података утврђених прегледом резервоара, а подела скале мора бити изражена у запреминским јединицама.

Уверење о исправности издаје се у виду табеле запремина.

Члан 23.

Одступања од вредности датих у табели запремина при монтажи висине нивоа течности на мерној летви или скали никакве цени могу износити:

1) за запремине једнаке укупној запремини резервоара $\pm 0,5\%$ од укупне запремине;

2) за запремине мање од укупне а веће од најмање запремине $\pm 0,5\%$ од измерене запремине;

3) за запремине једнаке или мање од најмање запремине резервоара $\pm 0,5\%$ од најмање запремине.

Најмања запремина резервоара јесте запремина која се добија као производ површине највећег хоризонталног пресека резервоара и висине од 20 см.

Члан 24.

Мерна летва чија је подела изражена запреминским јединицама мора имати исту ознаку као и резервоар.

Табела запремина и резервоар морају имати исту ознаку. Ако је резервоар укупан, ознака резервоара се мора поставити на виду шахта.

Ознаке из ст. 1. и 2. овог члана морају бити трајно и видљиво нанесене.

Члан 25.

Мерне летве и скале чије су поделе изражене дужинским јединицама морају бити прегледане и жигосане као мерна дужина.

Мерне летве и скале чије су поделе изражене запреминским јединицама жигошу се на почетку и крају, а мерне летве — и поред ознаке резервоара.

Стални положај скале, у односу на резервоар и ниво казну цев, обезбеђује се провлачењем жице кроз мале отворе на деловима за спајање скале са резервоаром и ниво казном цевом, а затим се крајевни жице упреду и жигошу.

Ако се мерење висине мора вршити мерном летвом чија је подела изражена дужинским јединицама, онда се не врши жигосање резервоара.

Члан 26.

Одредбе овог правилника примењују се на резервоаре произведене од дана ступања на снагу овог правилника. Почев од првог следећег прегледа, резервоари затечени у експлоатацији морају испуњавати прописане услове за мерно место (ниво казна цев и скала, положај мерног места на поклопцу улазног отвора и мерне цев).

Члан 27.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СФРЈ“.

Бр. 01-7114/1

17. марта 1981. године

Београд

Директор

Савезног завода за мере и драгоцене метале,

Милосав Војичаћ, с. р.

УСТАВНИ СУД ЈУГОСЛАВИЈЕ

ОДЛУКА

О ОЦЕНИ ЗАКОНИТОСТИ ОДЛУКЕ О ЈЕДИНСТВЕНОЈ КЛАСИФИКАЦИЈИ ДЕЛАТНОСТИ

1. Окредски текстилни комбинат „Отекс“ — Окрид предлогом је покренуо поступак пред Уставним судом Југославије за оцењивање законитости Одлуке о Јединственој класификацији делатности („Службени лист СФРЈ“, бр. 34/76), у делу којим је разврстана делатност основних организација удруженог рада, које су организоване за обављање комерцијалних послова на остваривању функције промета робе и услуга, у смислу члана 403, став 2, тачка 1. Закона о удруженом раду, у области 11 — финансијске, техничке и пословне услуге, подгрупа 110309 — непоменуте услуге у области промета. У предлогу се наводи да је одредбама члана 403, став 2, тачка 1. Закона о удруженом раду предвиђено да радници у радној организацији, слојеној организацији и пословној заједници, који обављају заједничке послове за остваривање функције промета робе и услуга за потребе основних организација удруженог рада, могу организовати основну организацију удруженог рада. Међутим, Јединственом класификацијом делатности, која чини саставни део оспорене одлуке, није предвиђена посебна група и подгрупа за разврставање делатности ових основних организација удруженог рада, па је ова делатност разврстана у област промета. Предлагач сматра да делатност ових основних организација удруженог рада треба да буде разврстана у Јединственој класификацији делатности, као и делатност радних заједница које ове послове обављају, а које се разврставају у делатности организација удруженог рада за које обављају заједничке послове. Због оваквог различитог разврставања Основна организација удруженог рада „Отекс-Комери“ је у неправилном положају са Радном заједницом истог комбината, јер плаћа порез на дохотка по стопи 1,5%, а производне основне организације удруженог рада и Радна заједница по стопи од 1%, док зајам за неправилна подгрупа плаћа по стопи од 7,5%, а Радна заједница по стопи од 1,5%.

2. У одговору на предлог, Савезно извршно веће је изнело: да се у Јединственој класификацији делатности не могу посебно показати две привредне и друштвене делатности, већ се оне групују у одговарајуће категорије (ране, групе и подгрупе); да би се једна група делатности издвојила као посебна, потребно је да испуни одређене услове, а нарочито по обиму пословања; да је веома мали број запослених радника и остварени дохотак у основним организацијама удруженог рада организоване за обављање комерцијалних послова на остваривању функције промета робе и услуга у смислу члана 403, став 2, тачка 1. Закона о удруженом раду, па је њихова делатност разврстана у област 11 — финансијске, техничке и пословне услуге, подгрупа 110309 — непоменуте услуге у области про